

Paal met januskoppen

kleuren
 rood - groen
 blauw - oranje
 geel - paars
 wit - zwart

beeldend doel

Doelstelling en benodigdheden

- De kinderen leren over het toepassen van kleurcontrasten op een ruimtelijke vorm.

technisch doel

- a Kunnen werken met papier-maché.
- b Beschilderen van een ruimtelijke vorm van papier-maché.

materiaal

- a Per leerling een kartonnen koker en een ballon.
- b Bedrukt en onbedrukt krantenpapier.
- c Plakband.
- d Behangerslijm in plastic teiltjes of diepe borden.
- e Stukken dik touw.

- f Plakkaatverf.
- g Diverse soorten kosteloos materiaal.

gereedschap

- Per groepje leerlingen een schaar, schoteltjes voor de verf, verkwasten en penselen.

leer- en hulpmiddelen

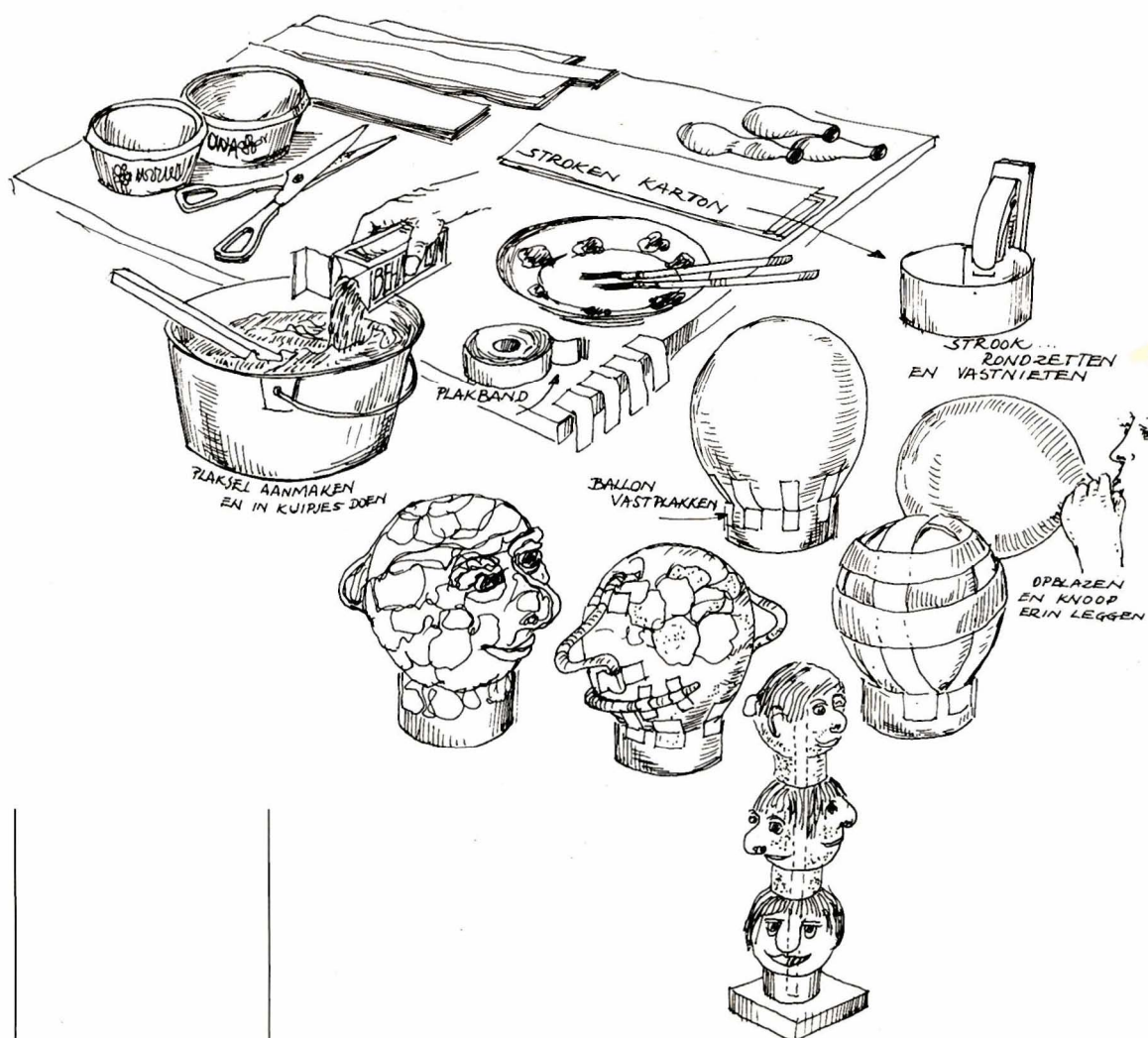
- a De kleurencirkel.
- b Plaatwerk of voorwerpen waarin gebruik gemaakt is van complementair kleurcontrast.

beeldende inleiding

Lesverloop

- In Les 17 van *Handvaardig 4* is met de leerlingen over verschillende vormen van kleurcontrast gesproken. Ook deze les gaat over kleurcontrasten. Aan de hand van een verhaal uit de Romeinse mythologie verduidelijkt u de herkomst en de huidige betekenis van het begrip januskop.

Janus of Ianus gold als beschermgod van Rome in het begin van haar bestaansgeschiedenis. Hij zou het gebruik van boten en munten hebben uitgevonden en de bewoners de landbouw geleerd hebben. Omdat hij als beschermers beschouwd werd bleven de poorten van zijn tempel in oorlogstijd steeds open. Zo kon Janus op ieder ogenblik hulp bieden. Zijn afbeelding vertoont altijd twee gezichten, bijvoorbeeld op munten; op de alleroudste één met en één zonder baard. Die twee gezichten hielden ook verband met de twee

kanten van een poort. Janus keek naar buiten en naar binnen, naar voren en naar achteren en ook figuurlijk in het verleden en in de toekomst.

Tegenwoordig heeft het begrip januskop een minder gunstige betekenis. Iemand met een januskop is iemand met twee gezichten. Het ene moment doet hij zich zo voor, het volgende moment doet hij precies het tegenovergestelde. Dit gegeven gaan we in deze les verbeelden. De kinderen krijgen de opdracht één kop te maken met twee gezichten, die verschillen van vorm en kleur. Laat de kinderen alleen complementaire kleuren gebruiken en het contrast wit/zwart. De kleuren die gebruikt kunnen worden, zijn aan de hand van een kleurencirkel aan te geven (zie ook *Tekenvaardig, Kleur 1*). Aan de hand van meegebracht plaatwerk en voorbeelden kunt u dit verder verduidelijken.

technische inleiding

- **a** Zet een opgeblazen ballon met smalle stroken papier en plakband vast op een kartonnen koker.
- **b** Beplak de ballon vervolgens met kleine stukken met lijm ingesmeerd krantenpapier. Er moeten verschillende lagen (3 à 4) op de ballon en koker worden aangebracht.
- **c** Breng ogen, neus en mond aan met behulp van stukjes touw of natte rolletjes papier.
- **d** Om het schilderen straks te vergemakkelijken is het verstandig de laatste laag van onbedrukt krantenpapier te maken.
- **e** Na het drogen beschilderen de kinderen de koppen aan twee kanten. Denk aan het kleurgebruik.
- **f** Met verschillende soorten kosteloos materiaal kunnen de aangezichten expressiever worden gemaakt.

begeleidings- adviezen

- **a** Laat de kinderen met z'n tweeën aan één kop werken.
- **b** Het beplakken van de ballonnen vergt veel tijd. Houd daar rekening mee.

nabespreking

- Steek de koppen bij elkaar op een stok, zodat een soort totempaal ontstaat (zie tekening).
- **a** Welke gezichten op één kop zijn heel duidelijk het tegenovergestelde van elkaar?
- **b** Bespreek het kleurgebruik.

kunsthijzer

- Niki de Saint-Phalle: *Nana's of Hon*, 1963 (OKB '79, no. 3).
- Dubuffet: landschap in het rijksmuseum Kröller-Müller, getiteld *Jardin d'email*, 1973.
- Marijke Ouendag-van Lis, *Woezels*.

Andere opdrachten

- **1** De kleurenkever.
- **2** Exotische vis.
- **3** Helm.

